

रेजिस्ट्री सं डी-221

REGISTERED No. D-221

ରେଜିସ୍ଟ୍ରେସନ୍ ନଂ. ଡି-221

आरत का राजपत्र

The Gazette of India

भारत गजेट

असाधारण
EXTRAORDINARY
असाधारण

भाग XIII—अनुभाग I
Part XIII—Section I
भाग XIII—छन्ति I

ग्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY
प्राधिकार द्वारा प्रकाशित

No. 1 NEW DELHI, FRIDAY, MAY 3, 1991/BAISAKH 13, 1913, (SAKA) VOL. 2

मा 1 नूआदिली, शुक्रवार, माल 3, 1991/ବେଶାଖ 13, 1913 (ଶକ) ଗନ୍ଧାର୍ଣ୍ଣ 2

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE

(Legislative Department)

New Delhi, dated the 3rd May 1991/13 Baisakh, 1913 (SAKA)

The Translation in Oriya of the following:—

- (1) The Convert's Marriage Dissolution Act, 1866 (2) The Suits Valuation Act, 1887
(3) The Excise (Spirits) Act, 1863 (4) The Children (Pledging of Labour) Act, 1933
(5) The Indian Telegraph Act, 1885 (6) The Two Member Constituencies (Abolition) Act, 1961, (7) The Police Act, 1861 are hereby published under the authority of the President and shall be deemed to be the Authoritative Text thereof in Oriya under Clause (a) of Section 2 of the Authoritative Texts (Central Laws) Act, 1973 (50 of 1973).

ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ (ଉଚ୍ଚେଦ) ଅଧିନୟମ, 1961

1961ର ଅଧିନୟମ ସଂ 1

ସଂସଦ ଓ ବିଧାନ ସଭାର ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରୁ କର ଉଚ୍ଚେଦ
ପାଇଁ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ଶ୍ଵାନରେ ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀ
ସୃଷ୍ଟିପାଇଁ ଉପବନ୍ଧ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଏକ ଅଧିନୟମ ।

[9 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1961]

ଆରତ ଚଣ୍ଡର ଦ୍ଵାଦଶ ବର୍ଷରେ ସଂସଦ ଦ୍ଵାରା ନିମ୍ନମତେ ଅଧିନୟମିତ ହେଲା :—

ସମ୍ପଦ ନାମ 1. ଏହି ଅଧିନୟମ ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ (ଉଚ୍ଚେଦ) ଅଧିନୟମ, 1961 ନାମରେ ଅଭିହିତ
ହେବ ।

ସଂଖ୍ୟା 2. ପ୍ରସଙ୍ଗ ଅନ୍ୟଥା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ନଥିଲେ, ଏହି ଅଧିନୟମରେ,—
(କ) “ଆସ୍ତୋଗ” ଅର୍ଥ ସଂବଧାନର ଅନୁଛ୍ଵେଦ 324 ଅନୁୟାୟୀ ରକ୍ଷିପାଇକ ଦ୍ଵାରା ନିଷ୍ଠାକୁ ନିଷାଚନ
ଆସ୍ତୋଗ;
(ଖ) “ପରିସୀମନ ଆଦେଶ” ଅର୍ଥ ସଂସଦ ଓ ବିଧାନ ହତ୍ତର ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରୁ କର ପରିସୀମନ
ଆଦେଶ, 1956;
(ଗ) “ଆସୀନ ସଦସ୍ୟ” ଅର୍ଥ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରାଜ୍ୟର ସରକାର ଗେଜେଟରେ ଧାରା 47
ଖଣ୍ଡ (ଗ) ଅନୁୟାୟୀ ଅଧିଷ୍ଠତା ପ୍ରକାଶନର ଅବ୍ୟବହିତ ପୁସ୍ତକ ତାରିଖରେ, ଯଥାପ୍ରତି,
ସେହି ରାଜ୍ୟରୁ ଲେକସତ୍ତର ବା ସେହି ରାଜ୍ୟର ବିଧାନ ସଭାର ସଦସ୍ୟ ଥାଅନ୍ତି, ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି;
(ଘ) “ରାଜ୍ୟ” ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥରେ ସାଧାରଣ ରାଜ୍ୟର ଅନୁର୍ଗତ ହେବ;
(ଙ୍ଗ) “ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ” ଅର୍ଥ ପରିସୀମନ ଆଦେଶ ସଂଲଗ୍ନ ପ୍ରଥମ ଅନୁସ୍ତୁତୀରେ
ବିନିଷ୍ଠା ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ସଂସଦ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ବା ଦ୍ୱି-ସାମ୍ବ ଅନୁସ୍ତୁତୀରେ ବିନିଷ୍ଠା
ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ବିଧାନ ସଭା ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ।

**ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନ ସମ୍ପଦ ବିଭାଗର ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟଥା ଆବଶ୍ୟକ କରୁ ନଥିଲେ ଏହି ଅଧିନୟମ ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଉନ୍ନ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ୱି-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରୁ
ଦୁଇଟି ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ବିଭାଗନ କରିବେ, ସେଗୁଡ଼ିକର ପରିସରକୁ ପରିସୀମନ କରିବେ
ଓ ନିମ୍ନ ଉପବିଧୁକୁ ପ୍ରତି ଧାନ ଦେଇ ସେହି ଶ୍ଵାନଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କେଉଁ ଶ୍ଵାନ ଅନୁସ୍ତୁତ ଜାତ ବା,
ଯଥାପ୍ରତି, ଅନୁସ୍ତୁତ ଜନକାତି ପାଇଁ ଆରକ୍ଷିତ ହେବ, ତାହା ନିଷ୍ଠାର କରିବେ :—**

(କ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଟୋଗୋଲିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯଥାଧ୍ୟ ସଂହିତ
କ୍ଷେତ୍ର ହେବ ଓ ତାହାକୁ ପରିସୀମନ କରିବାବିଲେ ତାହାର ପ୍ରାକୃତିକ ବିନିଷ୍ଠା,
ପ୍ରଣୟନୀୟ ଉତ୍ତରିକର ବିଦ୍ୟମାନ ଚତୁଃସୀମା, ଯୋଗାଯୋଗର ସୁବିଧା ଓ
ସରସାଧାରଣକ ସୁବିଧା ପ୍ରତି ଧାନ ଦିଆଯିବ; ଓ
(ଖ) ସେହି ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ମଧ୍ୟ ଯେଉଁଟିରେ ଆସ୍ତୋଗଙ୍କ ମତରେ, ଯଥାପ୍ରତି,
ଅନୁସ୍ତୁତ ଜାତ ବା ଅନୁସ୍ତୁତ ଜନକାତିଙ୍କର ଜନସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବ ଅଧିକ ଥିବ ସେହି
ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀର ଆହନ ଅରକ୍ଷିତ ହେବ ।

ଶ୍ଵେତିକରଣ—ଏହି ଧାରାରେ ଜନସଂଖ୍ୟା ଅର୍ଥ 1951 ଜନଗଣେବାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା
ଜନସଂଖ୍ୟା ।

ବିଭାଗର ରାଜ୍ୟ 4. ଆସ୍ତୋଗ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ସମର୍କରେ,—

(କ) ଧାରା 3ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜର ପ୍ରକାଶନ ପ୍ରମୁଖ କର ଭାବରେ
ଗେଜେଟରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଗେଜେଟରେ ଏବଂ ଆସ୍ତୋଗ ଦ୍ଵାରା ଶୁଣୁଡ଼ିପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି
ବିବେଚିତ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟ ଆଶ୍ରମକ ଭାଷାର ସମ୍ବନ୍ଧପରିବହନଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ଏବଂ
ତତ୍ସହ ଉଚ୍ଚ ପ୍ରକାଶନଗୁଡ଼ିକ ସମର୍କରେ କୌଣସି ଆପଣି ଓ ପ୍ରତ୍ୟାବି ଆହାନ କର କେଉଁ
ତାରିଖରେ ବା କେଉଁ ତାରିଖ ପରେ ତାହାର ପୁନର୍ବିର୍ଦ୍ଦ୍ଵାରା ହେବ ତାହା ବିନିଷ୍ଠା କର
ଏକ ନାଟିଷ୍ଠ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ।

(ଖ) ସେପରି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖ ପୁଷ୍ଟି ନିକେ ପାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଆପରି ଓ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ବିଶ୍ଵର
କରିବାପରେ ଧାର 3 ରେ ସୁଚିତ ବିଷୟମାନ ଅବଧାରଣ କରିବେ, ଏବଂ

(ଗ) ରାଜ୍ୟର ସରକାର ଗେଟେନ୍‌ଟରେ ଓ ଭରତର ଗେଜେଟରେ ଅଧ୍ୟସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଏହାର
ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ତ କରିବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଜଣାପଡ଼ୁଥିବା ପ୍ରକାରେ ପରିସୀମନ ଆଦେଶରେ
ସେପରି ସଂଶୋଧନ କରାଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ।

**ବିଲାଜନର
ପରିଣାମ ।** 5. ସଂପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟର ସରକାର ଗେଟେନ୍‌ଟରେ ଧାର 4 ର ଖଣ୍ଡ (୬) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧ୍ୟସୂଚନାର
ପ୍ରକାଶନ ତାରିଖଠାରୁ—

(କ) (ଗୁରୁରାତ୍ର ରାଜ୍ୟର ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟ ବିଧାନସଭା ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଉନ୍ନ ଅନ୍ୟ) ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ
ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଆର ରହିବ ନାହିଁ ଓ ତାହା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସଂଶୋଧନ
ପରିସୀମନ ଆଦେଶରେ ଉପବିଧି ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାରେ (ଏଥିପରେ “ଅନୁରୂପ ନୂତନ
ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ” ଭାବେ ସୁଚିତ) ଦୁଇଟି ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ରହିବ;

(ଖ) ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଆରକ୍ଷିତ ଆସନ ପୁରଣ କରିବାକୁ ନିଷାଚନ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର
ଯେ କୌଣସି ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀର ଆସିନ ସଦସ୍ୟ, ଯେଉଁ ନିଷାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ
ଆସନ ଆରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବ ସେହି ଅନୁରୂପ ନୂତନ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରୁ, ସଥାପିତ,
ଲେକଷଣ ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାକୁ ନିଷାଚନ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବେ
ଏବଂ ସେହି ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀର ଅନ୍ୟ ଆସିନ ସଦସ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଅନୁରୂପ ନୂତନ
ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରୁ ନିଷାଚନ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବେ; ଏବଂ

(ଗ) ଉଚ୍ଚ ତାରିଖର ଅବ୍ୟବହିତ ପୁଷ୍ଟି ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଦ୍ୱାରା ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ
ଉଚ୍ଚମାନ ଥିବା କୌଣସି ସାମୟିକ ଶୁନ୍ଧାନ, ଯଦି ଏକ ଆରକ୍ଷିତ ଆସନ ହୋଇଥାଏ,
ତାହାରୁଲେ ତାହା ଆରକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ସେହି ଅନୁରୂପ ନୂତନ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ
ଏକ ସାମୟିକ ଶୁନ୍ଧାନ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେବ, ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆସନରେ ହୋଇଥିଲେ
ତାହା ଅନ୍ୟ ଅନୁରୂପ ନୂତନ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ସାମୟିକ ଶୁନ୍ଧାନ ବୋଲି ବିବେଚିତ
ହେବ ।

6. କର୍ମ୍ମ ପୁନର୍ଗଠନ ଅଧ୍ୟନ୍ୟମ, 1960ର ଧାର 19 ରେ—

(କ) ଉପଧାର (2) ରେ, ଖଣ୍ଡ (ଖ) ବଦଳେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଖଣ୍ଡ ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ ହେବ:—

“(ଖ) କେଉଁ କେଉଁ ବିଧାନ ସଭା ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ସେହି ରାଜ୍ୟ ବିଭାଜନ ହେବ,
ସେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀର ବିଦ୍ରୋହ ଓ ସେବୁନ୍ତକ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ଗୁଡ଼ିକର
ଅନୁସୂଚିତ ଜାତିପାଇଁ ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତ ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ଅରକ୍ଷିତ ହେବ; ଏବଂ”;

(ଖ) ଉପଧାର (3) ବଦଳେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପଧାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାପିତ ହେବ:—

“(3) ଉପଧାର (2)ର ଖଣ୍ଡ (ଖ) ଓ (ଗ)ରେ ସୁଚିତ ବିଷୟମାନ ଅବଧାରଣ କରିବାରେ ନିଷାଚନ
ଆୟୋଗ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉପବିନ୍ଦୁକୁ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବେ, ଯଥା:—

(କ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଏକ-ସଦସ୍ୟ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ହେବ;

(ଖ) ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀ ଯଥାସ୍ଥିବ ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ସଂହିତ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ତାହାକୁ
ପରିସୀମନ କରିବା ବେଳେ ପ୍ରକାଶିତ ବିଶିଷ୍ଟତା, ପ୍ରଶାସନିକ ଉତ୍ତରିକ୍ଷଣକର ବିଦ୍ୟମାନ
ଚର୍ଚାସୀମା, ଯୋଗାଦ୍ୟାଗର ସୁରିଧା ଓ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ସୁରିଧା ପ୍ରତି ଧାରିବା ପାଇଁ

(ଗ) ଯେଉଁ ନିଷାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତ ବା ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତ ପାଇଁ ଆସନ ଆରକ୍ଷିତ
ହୋଇଥାଏ, ତାହା ଯଥାସ୍ଥି ଯେଉଁଠାରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜାତ ବା, ସଥାପିତ, ଅନୁସୂଚିତ
ଜନଜାତର ଜନସଂଖ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସକ ସୋଧରେ ଅରକ୍ଷିତ ହେବ, କିନ୍ତୁ ଅନୁସୂଚିତ
ସଂକାନ୍ତରେ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଆରକ୍ଷିତ ଆସନର ବଂଶନ ପାଇଁ ଯନ୍ତ୍ର ନିଆଯିବ ।” ।

ଶୁଭରାତ୍ର
ବିଶେଷ
ଉପବିଷ୍ଟ;
1960 ର
ଅଧ୍ୟନ୍ୟମ
11 ର ଧାରା
19
ସଂଶୋଧନ ।

ପରିସୀମନ
ଆଦେଶର
ପୁନରୀଷ୍ଟଣ
ଆସ୍ତୋଗ—

7. (1) ଧାରା 4 ର ଉପକଣ୍ଠ (ଗ) ଅନୁସାରୀ ସମସ୍ତ ଅଧ୍ୟୁଚନା ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ପରେ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ପରେ ଅନୁର୍ଗନ ଅଧ୍ୟୁଚନା, 1960 ର ଧାରା 19 ର ଉପଧାର (5) ରେ ସ୍ଥାପିତ ଆଦେଶ ଦିଆଯିବା ପରେ 1960 ର 11 ଆସ୍ତୋଗ—

(କ) ସମସ୍ତ ନିଃନାଚନମଣ୍ଡଳୀର ବିଦ୍ୟାର ସଂପର୍କୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଧ୍ୟତନ କରିବା ପାଇଁ ଓ ପରିସୀମନ ଆଦେଶର ଅନୁସ୍ତୁତୀର ସେବୁଡ଼ିକ ଯେଉଁ କ୍ଷମତା ଦର୍ଶାଯାଇଛି ତାହାର ଉତ୍ତର ବିନ୍ଦୁରେ ପାଇଁ ତାହାଙ୍କୁ ଆବଶ୍ୟକ ଜଣାପଡ଼ୁଥିବା ପ୍ରକାରେ ପରିସୀମନ ଆଦେଶର ସେପରି ଅଧିକତର ସଂଶୋଧନ କରିବେ; ଏବଂ

(ଖ) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ସେପରି ସଂଶୋଧନ ପୁନର୍ବିକଳ ପରିସୀମନ ଆଦେଶର ଅଧିପ୍ରମାଣିତ ପ୍ରତିଲିପି ପଠାଇବେ ।

(2) କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ବା କୌଣସି ଶକ୍ତି ସରକାର ପୁନର୍ବିକଳ ପରିସୀମନ ଆଦେଶ ପାଇବା ପରେ ଯଥାଣୀୟ ତାହାକୁ ଲେକପନ ସମୟରେ ବା, ଯଥାଣୀୟ, ଉପରେ ବିଧାନ ସଭା ସମୟରେ ଉପଲ୍ଲାପନ କରାଯିବ ।

ପରିସୀମନ
ଆଦେଶର
ଅଧ୍ୟୁଚନା
କରିବା ପରିମାଣ

8. ଆସ୍ତୋଗ ସମୟକୁ ସମୟ ଭରତର ଗେଜେଟରେ ଓ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତିର ସରକାର ଗେଜେଟରେ ଅଧ୍ୟୁଚନା ଦ୍ୱାରା,

(କ) ପୁନର୍ବିକଳ ପରିସୀମନ ଆଦେଶର କୌଣସି ମୁଦ୍ରଣ ଭ୍ରମକୁ ଅଥବା ଅନିତ୍ରାକୃତ ବିଚ୍ୟୁତ ବା ଲେପନ ଉଦ୍ଭ୍ବୁତ କୌଣସି ପ୍ରମାଦକୁ ସଂଶୋଧନ କରିପାରିବେ, ଓ

(ଖ) ଯେଉଁଠାରେ ଉକ୍ତ ଆଦେଶର ଅଧ୍ୟୁଚନାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ଜିଲ୍ଲା ବା କୌଣସି ଶକ୍ତିରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କୌଣସି ଜିଲ୍ଲା ବା ନାମକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥାଏ ସେଠାରେ ଅଧ୍ୟୁଚନାକୁ ଅଧ୍ୟତନ କରିବା ପାଇଁ ତାହାଙ୍କୁ ଯେପରି ଆବଶ୍ୟକ ବା ସମୀଚିନ୍ତା ଦୋଷ ପ୍ରତ୍ୟେମାନ ହେବ ସେପରି ସଂଶୋଧନ କରି ପାରିବ ।